

۱۳۸۳۳۹۶

گلچین اشعار
اقبالنامه

تألیف: نظامی گنجوی
انتخاب اشعار: مرتضی صادقی زاده

۲۵۶۶۸۶۱
عبدالله بن محمد
مؤلفان
شناسه: ندای، الماس بن یوسف، ۴۵۳۰ - ۴۶۱۴ ق. عنوان قراردادی:
اقبال، برگزیده سوان و نام پدید آور: گلچین اشعار اقبالنامه / نظامی گنجوی؛
به کوشش مرتضی صادی، زاده. مشخصات نشر: تهران: بورس کتاب بهزاد،
۱۳۹۴. مشخصات نشر: ۱۲۰ ص. شابک: ۸-۳۳-۷۹۴۲-۶۰۰-۹۷۸.
وضعیت فهرست نویسی: فیبا، موسوعه موضوع: شعر فارسی - قرن ۶ ق. شناسه
افزوده: صادقی زاده، مرتضی. ۱۳۶۰. رده بندی کنگره: PIR۵۱۲۶ ۱۳۹۴.
رده بندی دیویی: ۸۰۱ / ۸۱۰۸. شما، کتابشناسی: ۴۰۵۷۳۰۷

گلچین اشعار

اقبالنامه

تالیف: نظامی گنجوی

انتخاب اشعار: مرتضی صادقی زاده

نام: انتشارات بورس کتاب بهراد

سال چاپ: اول - ۱۳۹۴

تعداد جلد: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۰۰۴۲ - ۳۳ - ۸

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

میدان انقلاب، خیابان وحید نظری، بین فخرآزی و ۱۲ فروردین، پلاک ۸۰

تلفن: ۶۶۹۵۵۲۱۳

فهرست

۷	زندگینامه
۱۱	سرآغاز
۱۳	تضرع نمودن در ستایش باری سبحانه و تعالی
۱۵	در نعت سید المرسلین و خاتم النبیین فرماید
۱۷	در تازه بودن این داستان و ذکر بعضی از دوستان
۲۸	در ستایش سخن و نصیحت ملوک
۳۱	ستایش پادشاه
۳۴	خطاب زمین بوس
۳۷	آغاز کتاب

۴۳	صفحه حال اسکندر با غلامی که سر تراش او بود
۴۸	قصه اسکندر با شباز
۵۵	حکایت ارشمیوس با کربد جینی
۶۱	حکایت ماریه قبطی کیم اساختن او
۷۲	حکایت نانوائی بی نوا و توانگ بدزدان
۸۱	حکایت انکار حکما درباره هرمس و همدانشان ایشان
۸۴	آغانی ساختن افلاطون
۹۱	حکایت گفتن افلاطون از متقدمان
۹۶	احوال اسکندر با سقراط
۱۰۷	مناظره کردن حکیم هند با اسکندر
۱۱۸	خلوت ساختن اسکندر با هفت حکیم

زندگینامه

حکیم الیاس بن یوسف بن زسی بن ... زندگینامه گنجوی، از استادان بزرگ سخن و از ارکان شعر فارسی است. تولد وی در شهر گنجه می باشد که سال ۵۳۰ ه.ق در حوالی آذربایجان بوده در آن عصر آذربایجان و حوالی آن مرکز حکمت و بلاغه های مختلف بود، بخصوص اتابکان آذربایجان و موصل همچنین شروانشاهان، در آن اوان شهرت داشتند و با دولت سلجوقی وابسته بودند نظامی قسمت بزرگ عمر خود را در وین خریدگنجه صرف کرد و در همان جا به کسب علوم و فنون علم پرداخت و تنها یک سفر کوتاه به دعوت قاضی اسلان بیکی از شهرهای نزدیک گنجه کرد و در مجلس آن پادشاه با نهایت احترام و اکرام پذیرفته شد. نظامی هیچگاه در مدح مبالغه ننمود و برای جلب نظر حکمرانان، شعر نساخت و بخصوص در اواخر عمر گوشه گیر و آزاده زیست و گردن در پیشگاه امرا فروود نیاورد. نظامی غیر از دیوانی که عداوات آن را

دولت شاه بیست هزار بیت نوشته و اکنون فقط مقداری از آن در دست است پنج مثنوی مشهور بنام پنج گنج دارد که آنها عاده خمس نظامی می گویند.

مثنوی اول پنج گنج مخزن الاسرار است در بحر سریع که بنام فخرالدین بهرامشاه بن داود پادشاه ارزنگان در حدود سال ۵۷۰ هجری ساخته شده و این معنی از بیت زیر که خطاب به حضرت ختمی مرتبت می باشد مستفاد می شود:

پس ائصد و هفتاد بر این خراب روز بلند است به مجلس شتاب

۱- این مثنوی نخستین منظوم شاعر است، چنانکه بیش از این اشاره کرده ایم اندکی بیش از ۴۰ سالگی شاعر نگاشته شده، از مهم ترین مثنویهای فارسی بر مواعظ و حکم در بیست مقاله.

۲- مثنوی دوم منظومه خسرو شیرین است و در هج مسدس که نظامی آنرا بسال ۵۷۶ به پایان برده و گفته است:

گذشته پائصد و هفتاد و شش سال نزد برخفت بدین کن چنین فال

که ۶۵۰۰ بیت دارد.

۳- این منظومه در عشق بازی خسرو پرویز با شیرین ساخته و به نامک امیرالدین محمد

جهان پهلوان بن ایلدگز (۵۶۸ - ۵۸۱) تقدیم شد.

۴ - مثنوی سوم مطبوعه ایی و مجنون است که نظامی آنرا در سال ۵۸۴ هجری بنام شروانشاه ابوالمظفر اخستان بن منوچهر ساخته و بعدها نیز در آن تجدید نظرهایی کرده که ۴۵۰۰ بیت دارد.

مثنوی دیگر بهرامنامه یا سینه پیکر یا هفت گنبد است که شاعر بسال ۵۹۳ بنام علاء الدین کرپ ارسلان پادشاه مراغه ساخته و به ویران تقدیم کرده که ۵۰۰۰ بیت دارد.

۵ - پنجمین مثنوی از پنج گنج اسکر درنامه است این کتاب شامل ۲ قسمت است که نظامی قسمت نخستین را شرفنامه و دومین را اقبالنامه بنامد است از اشارات تاریخی مختلف که در این کتاب آمده چنین بر می آید که شاعر آن را به مدح تن از اهالی محلی آذربایجان و اطراف آن تقدیم نموده. نظامی غیر از پنج گنج دیوان قصاید و سزلیات هم داشت.

نظامی در سال ۶۲۴ درگذشته و دیار فانی را وداع گفته، مدفن نظامی در گنجه تا اواسط عهد قاجاری باقی بود اما بعد از آن رو به ویرانی نهاد تا باز به وسیله محلی آذربایجان شوروی مرمت شد، یادش گرامی باد.